

BISTRISKA:

Jesenska pesem.

deče rože so vztrepetale na vrtu. Čez noč se je ozkih, mehkih lističev dotaknila ostra slana, čez noč so se zaprla očesca, in temnordeče, krvavosladke rože so izpele svojo zadnjo pesem na mojem vrtu. O tista žalostna jesen! — Poljane in gozdovi se kade v jutrih in večerih v težki megli, ki lega vsa težka na dušo. Podnevi sije solnce, medla je njegova luč in brez moči njegova toplota. Le siplji, solnce, svoje zlato po pokosenih senožetih, šumečih gozdovih in belih cestah! Ne

bo več dolgo, ko izpoješ tudi ti svojo solnčno pesem v tej zimi. Dolga bo zima; ne bo solnca, ne bo rož — ničesar ne bo.

V zlati solnčni luči drhte pred menoj neizmerne širjave podbreških gozdov. — Do teh mi gre danes pot. Vije se čez Savski most po ožgani ravninici, sredi gozdov, sredi jesenske pesmi. — Veter zgibava vrhove, potresa vejice, češlja veje in trga liste. Tisoč glasov — ena sama globoka, skrivnostna pesem. — Smreke ponosno stoje, njih zelena obleka je danes čudovito mehka. V polmraku se dotikajo sanjajoče vejice druga druge.

Na vrhove trosi solnce svoje zlato, ki lije po drevesih v komaj vidnih plamenih, a osvetljuje visoka debla. Mahovita so tla pod njimi; zelene, mehke blazinice kličejo. Sedi in počivaj! — Meni ni danes do teh srčkanih blazinic. V zimskih dneh, ko bodo zunaj padale bele zvezdice in se bo v njih slišala tiha in mehka pesem „pada sneg, pada sneg“, bo dobro sedeti na mehkem in gorkem. — Kdo bi že sedaj mislil na to!

Pod grmom je zašumelo, kakor blisk hite mimo mene trije zajčki — sivčki. „Postojte, prijateljčki — saj nimam puške in ostrih nabojev. Poseidimo po mahovitih blazinicah, pa se pogovarjajmo.“ O, kje so že zajčki — dolgouhi potepenčki! Mudi se jim, silno mudi domov. Gobčki dobro vohajo jesen, in dolga ušesca poslušajo njeno pesem slednji dan od jutra do večera. Pok, pok — se lovi med zarastenimi gozdovi, pok, pok — odmeva od vseh strani. — Lovci so hudi ljudje in radi jedo dobre zajčke. Prijateljčki — le domov in srečno pot!

Veter poje svojo pesem, časih silneje zaječe debla, zopet drugič tiše, čisto rahlo, kakor da se sliši iz daljave jok zaspanega otročička. Stare veje pojo z vetrom, a zgrbljeni lističi otožno trepečejo.

Gora mi blesti pred očmi. Od temena do zemlje se spreletava cekinasta barva. Košati junak! — Z zlatom ti je posuta glava, v živi luči se tope tvoja pleča. Še malo te potrese veter, prida k tvoji pesmi še svojo,

in košate brade ne bo več. V vejah je vztrepetalo, v mogočnem deblu zaškripalo. Kakor odgovor je šlo preko moje glave: „Jesen vzame, pomlad vrne!“ — Dobro se zavij v kožuh, drevo, da ti ledena burja ne oledeni srca! Sanjaj, lepo sanjaj, kadar te objame beli plašč, in v sveti noči naj to zašepče veter, komu bo tvoje telo za posteljico, za izrezano zibko. —

V krvi potopljena trepeče v ozadju bukev. Na slednjem lističu kaplja krvi, slednja vejica drhti v jesenski sapi. — Veter boža, tiplje s svojo raskavo dlanjo po njenem telesu in trga list za listom od srca. Vsak listič kaplja krvi, ki pade na zemljo in žari med ilovico. Ni mehka ob tej uri tvoja pesem, ne boža mi srca kakor takrat v tistih dneh, ko je cvetel pod tvojimi razprostrtimi rokami rdeči jagodnjak in se sladkal dehteči volčin. Kdo ti je strgal mehko iz telesa in jo nadomestil z grenkim ječanjem? Jesen, jesen, jesen . . .

Ista pesem — grenkoba je v njej, žalost ob sami misli. Kakor pričarane se svetijo na desni bele breze. Moje bele, bele breze! — Starikava so vam postala deviška telesa, drhtenje, tisto sladko, mehko drhtenje lističev se je razbilo v hudi jesenski sapi, in iz sanjajočega trepeta je zapela žalostno pesem golih vej. — Kakor metuljčki — rjavi in rumeni — so odleteli trepetajoči lističi po vetru. V jesensko žalost strmeče gole veje so se zganile. Kakor bolesten jek gre mimo mojega srca, in zdi se mi, da slišim — „vigred se povrne“. — Vso pesem golih dreves pa preplavlja pesem vetra; iz daljave prinaša pozdrave iz solnčnih dni, iz rožnatih krajev.

Dan umira; krvava solnčna luč trepeče na beli cesti. Čudno jasna je nje belina. Mehko se dotika njena sled mojih oči. — Ali bo tudi po tej beli cesti zapihala jesen? — Dolgo deževje ji bo omeščalo trda tla, blato jo bo polilo v dolžini in širini. — Takrat se ne bo več svetila vsa mehka in iskreča iz daljave.

„Od kod, Jurček, in kam?“ —

Plahe oči se ozirajo vame, a hrbet sirotnega otročička se sklanja pod težko butaro.

„Suhljadi nabiram, da me ne prehití zima. Ni lepo sedeti v mrzli sobi, kadar tuli okrog naše kočé burja. — Hu! — Dolga bo jesen, še daljša bo zima, in mraz bo hud — hu!“

Usteca so se dečku zategnila v smešno potezo, oči se poredno smejejo izpod klobuka pastirčka Jurčka.

„Bo pa takrat lepše, kadar pride pomlad. Kaj ne, Jurček, takrat, ko bodo na savskih bregovih pozvonili zvončki svojo veselo pesemco — zvončki beli kimajo sredi zelenih trav — in ko bodo zatrobile trobentice svoj „tru, tru“ preko tvojih ušes — takrat bo pod grmovjem zadišalo po vijolicah . . .“

„O, da, takrat! Dimki bom navezal zvonec, poklical Miško in Bistro, Bučo in Ciko, urezal ob potu vrbovo piščal, zataknil rožic za trak na klobuku — pa bom ukal in pel, pel in ukal.“ —

„In solnce te bo veselo, Jurček, in njegovi zlati žarki bodo skočili v tvoje oči in se bodo lovili v njih, da se bodo Jurčku od same prevelike radosti potresala mehka ličeca in se bodo žarnice v njih smejale, glasno smejale. — Takrat boš ukal, takrat boš pel, Jurček. Da, takrat bo pomlad, pod grmovjem bo zadišalo prav sladko. In modre vijolice te bodo pozdravljale. — Zbogom, Jurček!“

Deček je izginil za ovinkom. V moji duši pa odmeva: „O, da, takrat, takrat bo pomlad!“

Jurčka objame, gozdovom zapoje svojo pesem, da bo zadišalo po samih rožah; belo cesto poboža, da se bo zasvetila — vsa srebrna med mladim, kipečim brstjem — in njena pesem bo drhtela naprej — vsa polna solnca! Bogate rože se bodo zganile, in roznata pesem bo zavalovila od zemlje do neba. — Takrat bo pomlad! —

Tik nad mojo glavo kraka vran — črni ptič, mogočno vrši med zasenčenimi, v globoko lepoto zasanjanimi smrekami — okrog mene in nad menoj šumi jesen; žalostna je njena pesem. — Takrat, ko bodo pozvonili zvončki k veselemu vstajenju, ko bodo zatrobile trobentice v vriskajoče jutro in spleza po vrbinju in leščevju tisoč mehkih, drobnih mačič — o, da, takrat bo pomlad! —

Le veseli se je, Jurček, in vsi zlatolasi in modrooki junački — pastirčki in zvezdoglede punčke — pastiričke, veselite se je! —

C. Z.:

Svoboda.

edel je mali Slavo ob šumljajočem potočku. Truden je bil, zamišljen je zrl v vodico. In govoril ji je: „Čista vodica, priskakljala si iz sivih temnih gor, povej mi, ali si videla tam Svobodo, lepo ženo, ki sem sanjal o njej. Glej, prikazala se mi je v prvi noči po dnevu, ko sem čul o njej. Mamica mi je pravila o Svobodi. Daleč po svetu hodi med ubožnimi in bogatimi ljudmi. Najlepša žena je na svetu z zlatimi lasmi in tako čistimi očmi kakor si ti, bistra vodica. Obišče samo izvoljence.

In če jo človek ugleda samo enkrat, mu pusti v srcu večni spomin na sebe. Očaran je človek od tega hrepenenja. Nima miru, blodi po vsem